

Стенографски дневник

НА

21. заседание

Четвъртък, 9 декември 1943 г.

Открито в 16 ч. 50 м.

Председателствувал председателят Христо Калфов.

Секретари: Стефан Багрилов и Николай Султанов.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:

Отпуски	263
Проекторешения	263
Законопроект	263
Питане от народния представител Петко Стайнов към бюрото на Народното събрание относно избора на под- председател. (Отговор)	263
Говорили: Петко Стайнов	263
Предс. Христо Калфов	263
Питане от народния представител Петко Стайнов към бюрото на Народното събрание относно приложението на правилника. (Отговор)	263
Говорили: Петко Стайнов	263
Предс. Христо Калфов	264

Дневен ред:

Проекторешения:

1. За изплащане на акционерно дружество „Български Ка-
прони“ дължимата втора вноска от стойността на отку-
пената от държавата самолетна фабрика в гр. Казанлък.
(Приемане)

2. За одобряване 19. постановление на Министерския съвет,
взето в заседанието му от 26 ноември 1943 г., протокол
168, относно освобождаване от такса върху фактурната
стойност доставените мобили за Софийското офицерско
събрание. (Приемане) 265
- Законопроекти:
1. За извънреден бюджетен кредит по бюджета на Мини-
стерството на земеделието и държавните имоти за 1943
бюджетна година в размер на 45.000.000 лв. (Второ че-
тене) 265
 2. За изменение и допълнение на закона за Военно-морското
на Негово Величество училище, обнародван в „Дър-
жавен вестник“, брой 83, от 20 април 1942 г. (Второ
четене) 265
 3. За полицията на крайбрежната и пристанищата. (Първо
четене) 265
 - Говорил: Минчо Ковачев 268
 4. За допълнение на закона за народното здраве с нови
членове 134а и 197а и за изменение на чл. 193 и за бе-
лежката към чл. 201. (Първо четене) 269
 5. За изменение и допълнение на закона за облекчение мате-
риалното положение на държавните, общинските и други
служители в царството. (Първо четене) 269
- Дневен ред за следващото заседание 269

Председател Христо Калфов: (Звъни) Има нужният брой народ-
ни представители. Отварям заседанието.

(Отсъствуват: Белю Келешев, Гето Кръстев, Димитър Атана-
сов Арнаудов, Дичо Тодоров, Кирил Георгиев Минков, Никола
Генков Косталинов, Руси Иванов Маринов, Симеон Иванов Симе-
онов, Стефан Багрилов, Стоян Димов, Филип Махмудиев, Христо
Статев, Христо Таукчиев и Цвятко Петков)

Има да направя следните съобщения. Разрешен е отпуск на
следните г-да народни представители: Васил Чобанов — 2 дена, Гето
Кръстев — 2 дена, Димитър Сараджов — 1 ден, Никола Генков
— 4 дни, Спас Маринов — 1 ден, Стоян Димов — 2 дена, Филип
Махмудиев — 2 дена и Цвятко Петков 2 дена.

Постъпили са:

От Министерството на финансите — проекторешение за одобре-
ние 13, постановление на Министерския съвет, взето в заседанието
му от 26 ноември 1943 г., протокол № 168 — относно отпечатването
на 20-левови банкноти.

От Министерството на железниците, пощите и телеграфите, про-
екторешение за одобрение 11. и 31. постановление на Министерския
съвет, взети в заседанието му от 4 юни и 27 август 1943 г., протоколи
№ № 82 и 119 — по Дирекцията на водните съобщения.

От същото министерство — законопроект за изменение и до-
пълнение на закона за уредба и управление на българските дър-
жавни железници и пристанища.

Ще бъдат раздадени на г-да народните представители.

Минаваме към точка първа от дневния ред.

Петко Стайнов: Искам думата, г-н председателю. Аз съм подал
преди две седмици две питання до председателя. Моля, ако пред-
седателят уважава народното представителство, да ми отговори
на двете питання.

Председател Христо Калфов: Заповядайте, г-н Стайнов, готов
съм да Ви отговоря.

Имате думата да прочетете първото питане.

Петко Стайнов: (От трибуната. Чете) „До Председателя на На-
родното събрание. Питане от Петко Стайнов, народен представи-
тел от първа Казанлъшка избирателна колегия, по въпроса: защо
досега не е избран подпредседател на Народното събрание?“

Г-н Председателю! След бламирането на подпредседателя на
Народното събрание г-н Димитър Пешев, ето вече близо 7 месеца
откак Народното събрание е останало без подпредседател. Минаха

две извънредни сесии и нов подпредседател на мястото на блами-
рания не биде избран. Сега Народното събрание е вече в редовна
сесия и досега не е насрочен избор за подпредседател.

Тъй като правилникът за вътрешния ред изрично предвижда да
има двама подпредседатели, то неизбирането на подпредседател е не-
обяснимо. Това е въпрос само на Народното събрание, а не и на пра-
вителството, следователно отговорността за неизбирането на нов
подпредседател пада изключително върху председателството, което
е сега в функция.

Моля Ви, г-н преседателю, да ми отговорите, защо досега вече
близо 7 месеца не се сложи на дневен ред изборът на подпредседател
и кога мислите да го сложите, за да изпълните правилника.“

Председател Христо Калфов: Г-да народни представители! Дей-
ствително петата извънредна сесия, която беше свикана от 20 до 23
юли т. г., беше свикана за гласуване на извънредните кредити и
нямахме възможност да се занимаем с избора на подпредседател.

Шестата извънредна сесия, както знаете, беше свикана за един
изключителен тъжен случай и заради това тогава пак нямашме
възможност да се занимаем с този въпрос.

През настоящата пета редовна сесия действително вече имаме
възможност да се занимаем с въпроса, но тронното слово и деба-
тите по него досега заемаха вниманието на Народното събрание.

Не за някакво оправдание или извинение, обаче само за сведе-
ние ще ви посоча, че подпредседателят на XVII обикновено На-
родно събрание, вече покойник, д-р Сава Иванчев, подава своята
оставка на 5 април 1917 г. и неговото място останало незаето до
15 април 1919 г. — две години и десет дни. Това съобщавам само
за сведение.

Бюрото ще се занимае с този въпрос и Народното събрание ще
бъде сезирано.

Ангел Стоянов: Доволен ли си, г-н Стайнов?

Председател Христо Калфов: И по другото Ваше питане съм
готов да отговоря, г-н Стайнов.

Петко Стайнов: (От трибуната. Чете) „До председателя на На-
родното събрание. Питане от Петко Стайнов, народен представител
от първа Казанлъшка колегия по въпроса за приложението на пра-
вилника.“

Г-н Председателю! Във вчерашното заседание на Народното съ-
брание, когато говорех по законодателното предложение на прави-

телството за одобрение решението по указ № 74, Вие ми направихте бележка, че е трябвало да говоря само петнадесет минути.

Тази Ваша бележка е абсолютно противна на правилника за вътрешния ред.

Чл. 109 от конституцията предвижда, че правителството може да внася в Народното събрание законопроекти и предложения. Предложения в случая са именно исканията на правителството да се прокарат през Народното събрание не повелителни общи текстове, съдържащи правни норми — в който случай се касае за законопроекти — а исканията да се одобряват постановления на Министерския съвет, укази, междудържавни съглашения, народни пенсии, договори за концесии и пр. Това определение на понятието „предложения“ явства от самия правилник за вътрешния ред: членове 17, 39, 40, 41, 54, а така също то е въприето и от доктрината (Сравни проф. Ст. Баламезов, „Конституционно право“, т. I, стр. 242).

Чл. 17 от правилника постановява, че говоренето на първо четене по законопроектите, предложенията, тронното слово, министерските декларации и пр. не може да трае повече от един час. При второто четене на законопроектите говоренето не може да трае повече от петнадесет минути. Отгде Вие, г-н председателю, сте извадили заключение, че говоренето по предложенията — които минават съгласно чл. 40 от правилника, само на едно четене — не може да трае повече от 15 минути?

Чл. 40 изрично постановява, че одобрението на постановления на Министерския съвет и укази се гласува на едно четене. Следователно не може да се приеме, че става гласуване едновременно на две четения. Та и да се приемеше дори такова неправилно тълкуване, пак би трябвало да се допусне — *à plus forte raison* — да се говори един час, именно защото се касае за две четения, които минават едновременно. Но никъде в правилника няма ни най-малко указание, че по едно предложение на правителството, което минава на едно четене, следва да бъде говорено само петнадесет минути. Въобще никъде в текста на правилника не се прави ограничение до петнадесет минути, освен за законопроектите, които минават на второ четене. Случаят тук е ясен: касае се за предложения, които съгласно правилника минават само на едно — първо и последно — четене.

Обстоятелството, че внасяните от правителството предложения (Чл. 109 от конституцията) са оглавени от канцелариите на министерствата понякога „проекторешения“, не изменя с нищо моето твърдение, което е схващането и на правилника, и на доктрината, че в случая се касае именно за предложения на правителството. Изразът „проекторешение“ не се съдържа нито в конституцията, нито в правилника; той означава предложение — за разлика от законопроект — на правителството. Но дори и да би бил някаква особена категория актове, то все пак на какво основание по тази „особена категория актове“ — каквито въпрочем няма и не може да има в случая по нашето парламентарно и конституционно право — вие определяте, че следва да се говори само петнадесет минути? От кой текст черпите указанието за 15 минути, когато чл. 17 говори, че само по отделните членове на законопроектите, когато минават на второ четене, се говори 15 минути, а не по „проекторешения“, които въпрочем не минават на второ четене? На същото основание вие може би бихте искали да ограничите говоренето и на пет минути, защото в чл. 17 се говори, че говоренето по лично обяснение трае пет минути.

Не може да се твърди също така, че практиката била такава — по предложение да се говори само до петнадесет минути. При изричния текст на чл. 17 и при постановлението на чл. 40, че предложения за одобрение на укази минават само на едно четене, противна практика не може да се създава: практика не се създава никога *contra legem*.

Моля Ви, г-н председателю, да ми отговорите как председателството, при наличността на тия текстове, счита занаяпред да тълкува правилника в това отношение.

Председател Христо Калфов: Г-да народни представители! Текстът на чл. 17 от правилника изрично постановява: Говоренето по първо четене на законопроектите, предложенията, тронното слово, министерски декларации, общи разисквания по бюджета не може да трае повече от един час, а личното обяснение — повече от пет минути.

При второ четене на законопроектите говоренето не може да трае повече от 15 минути. Председателят може да продължи с няколко минути времето на оратора, за да довърши речта си.

Тук е употребена думата „предложенията“. Кой предложения? Ние ще видим, че в чл. 40 се прави разлика между един предложения и други предложения, между законодателни и незаконодателни предложения. Ето какво гласи текстът на чл. 40 от правилника: „Всеки постъпил законопроект или законодателно предложение се приема от Събранието на две четения.“ Значи, тъкмо тези законодателни предложения са законодателни актове, за които говори чл. 17, в който се предвиждат две четения, като при първото четене говоренето трае един час, а при второто — 15 минути.

Във втората алинея на чл. 40 изрично се казва: „Одобрението на министерски постановления, укази, договори, междудържавни съглашения и други такива предложения се гласуват на едно четене.“

Онова, което даде повод на народния представител г-н Петко Стайнов да направи своето питане, беше именно гласуването на указ № 75, който беше предложен от страна на правителството на ваше разглеждане.

Във втората алинея на чл. 40 се споменава изрично, че одобрението на министерски постановления, укази, договори, междудържавни съглашения и други такива предложения се гласуват на едно четене. Значи, ясно е, че не се касае за онова, което устано-

вява чл. 17, който предвижда две четения, при първото от които говоренето трае един час, а при второто — 15 минути. Така че повдигнатият от г-н Стайнов въпрос е абсолютно ясно изчерпан и разрешен от правилника. Спор не може да има.

Вън от това, по този въпрос ние имаме нашата неколкогодишна практика, която е тъкмо такава: че по въпросните актове говоренето не може да трае повече от 15 минути. Аз бих казал, че имаме и много други пояснения, които ни навеждат на становището, че говоренето по актовете, изброени в алинея втора на чл. 40, не може да трае повече от 15 минути.

Така самият факт, че правителството стои там (Сочи министерската маса), че народното представителство го посреща и изпраща, показва, че то има доверието на болшинството, на групата, която крепи правителството. Това е в логиката на нещата. И ако при разглеждане въпросните актове народното представителство има нещо да каже, това става в онзи четвърт час, който е определен за всеки народен представител да може да изкаже своето мнение, съгласно втората алинея на чл. 40.

Ако ли случаят е от особено голямо значение и въпросът трябва да бъде разглеждан много по-подробно, правилникът предвижда какво трябва да се направи в такъв случай.

Втората алинея на чл. 40 гласи: „Одобрението на министерски постановления, укази, договори, междудържавни съглашения и други такива предложения се гласува на едно четене. Събранието може да реши, преди да се пристъпи към тяхното гласуване, да бъдат препратени в съответната комисия.“ Народното събрание прочее е суверено да реши дали само 15 минути са достатъчни, за да се изкаже ораторът по въпросната материя или пък за по-подробно и по-основно разглеждане на същата материя ще трябва да бъде препратен в съответната комисия, за да бъде изчерпан основно.

Тъй че в единия случай, и в другия случай онова, което г-н Петко Стайнов отправя като упрек на бюрократията *à plus forte raison* е пък според нуждите на времето, в смисъл, че в дните, които живеем, Народното събрание трябва да даде повече работа, разбира се, сериозна, обмислена и бих казал по-експедитивна.

Впрочем и правилникът, и традицията твърдят едно — говоренето не може да трае повече от 15 минути. И затова така беше постановено и с г-н Петко Стайнов.

Иван В. Петров: Когато гласувахме правилника, Народното събрание имаше друго разбиране по този въпрос.

Председател Христо Калфов: Минаваме на точка първа от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за изплащане на а. д. „Български Капрони“ дължимата втора вноска от стойността на откупената от държавата самолетна фабрика в гр. Казанлък.

Когато г-да народни представители приемат да бъде прочетено само проекторешението, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да прочете само проекторешението.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„РЕШЕНИЕ

за изплащане на акционерно дружество „Български Капрони“ дължимата втора вноска от стойността на откупената от държавата самолетна фабрика в гр. Казанлък

Одобрява се да се изплати на 14 декември 1943 г. от Министерството на войната по бюджета за 1943 бюджетна година, на акционерно дружество „Български Капрони“ дължимата втора вноска от стойността на откупената от държавата самолетна фабрика в гр. Казанлък — на сума 10.357.343 лв.

(МОТИВИ

за изплащане на акционерно дружество „Български Капрони“ дължимата втора вноска от стойността на откупената от държавата самолетна фабрика в гр. Казанлък.

Г-да народни представители! На 15 септември 1942 г. изтече петгодишният срок на концесията, дадена на акционерно дружество „Български Капрони“ за постройка на фабрика за строеж на самолети в гр. Казанлък, съгласно договор, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 202, от 15 декември 1937 г.

На 3 октомври 1942 г. фабриката бе откупена — предадена на държавата напълно, с цялата инвестиция и самолетни материали, които бяха приети от специална ликвидационна комисия и оценени на обща сума 20.714.696 лв.

Съгласно чл. 43 от концесионния договор горната сума следваше да се изплати на акционерно дружество „Български Капрони“ в срок от две бюджетни години, с две равни вноски — първата 6 месеца след предаването на фабриката, което е станало на 3 октомври 1942 г. — т. е. на 3 април 1943 г., а втората вноска — една година след първото плащане.

Изплащането на първата вноска обаче стана на 22 август 1943 г., вместо на 3 април 1943 г., т. е. с едно закъснение от 110 дни. Причината на това забавяне е, че ликвидационният протокол е бил подписан от член-делегата на акционерно дружество „Български Капрони“ при особено мнение, поради което се е наложило въпросът да бъде отнесен за разглеждане от юридическия съвет и последният с протокол от 26 май 1943 г. е дал своето заключение да не се уважи предъявено особено мнение.

Акционерно дружество „Български Капрони“ с писмо от 19 август, 1943 г. (Вх. № 1089/25 август 1943 г.), предяви искане да бъдат заплатени на общо основание законните лихви върху първата

вноска от 10.357.348 лв. за времето на закъснението 110 дни, понеже същото е предадо самолетната фабрика на държавата в предвидения в концесионния договор срок и не е виновно за допуснатото закъснение при плащане на първата вноска.

За да се избегне съдебно разрешение на така повдигнатия спор и евентуално заплащане на лихви, на акционерното дружество „Български Капрони“ бе отговорено, че то може да бъде компенсирано за понесените вреди и загуби от късното изплащане от първата вноска, със съответно по-раншно плащане на дължимата втора вноска.

Пред вид на горното, моля да гласувате предложеното решение за изплащане на 14 декември 1943 г. на акционерно дружество „Български Капрони“ — София, сумата 10.357.348 лв. — втората дължима половина от стойността на самолетната фабрика в Казанлък, предадена на държавата на 3 октомври 1942 г. вместо на 3 април 1944 г. — когато се е следвало да бъде изплатена тази вноска, съгласно чл. 43 от концесионния договор, понеже първата дължима половина от стойността на фабриката е била изплатена по неизбежни причини със 110 дни закъснение.

За сметка на горното, акционерно дружество „Български Капрони“ се отказва да прави въпрос за търсене на лихви за късното изплащане на първата половина от стойността на фабриката, понеже това закъснение се компенсира с по-ранното плащане на втората вноска с дните на закъснението.

Изплащането ще стане от кредита по бюджета на Министерството на войната за 1943 бюджетна година, за която цел е запазен необходимият кредит.

Гр. София, ноември 1943 г.

Председател на Мин. съвет, министър на финансите: Д. Божилов)

Председател Христо Калфов: Които приемат проекторешението за изплащане на акционерното дружество „Български Капрони“ дължимата втора вноска от стойността на откупената от държавата самолетна фабрика в гр. Казанлък, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка втора от дневния ред:

Одобрене на проекторешението за одобрение 19. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 ноември 1943 г., протокол № 168, относно освобождаване от такса върху фактурната стойност доставяни мобили за Софийското офицерско събрание.

Които г-да народни представители приемат да бъдат прочетени само мотивите, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да прочете само мотивите.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобряване 19. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 ноември 1943 г., протокол № 168, относно освобождаване от такса върху фактурната стойност доставяните мобили за Софийското офицерско събрание

Г-да народни представители! Софийското офицерско събрание доставя мобили за мобилировка на приемна зала. Сумите, които се изразходват за тази цел, са отпуснати с редовния бюджет на държавата, затова несправедливо ще бъде така доставените мобили да бъдат обременени с още 10% държавна такса.

Като имате пред вид горизложеното, имам чест да ви помоля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате в текущата сесия настоящото проекторешение.

Гр. София, 25 ноември 1943 г.

Министър-председател, министър на финансите: Д. Божилов“

(РЕШЕНИЕ

за одобрение 19. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 ноември 1943 г., протокол № 168, относно освобождаване от такса върху фактурната стойност доставяни мобили за Софийското офицерско събрание

Одобрява се 19. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 ноември 1943 г., протокол № 168, което гласи: „Доставяните мобили на Софийското офицерско събрание за мобилиране на приемната зала се освобождават от плащане на такса върху фактурната стойност.“)

Председател Христо Калфов: Които г-да народни представители приемат проекторешението за одобрение 19. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 ноември 1943 г., протокол № 168, относно освобождаване от такса върху фактурната стойност доставяни мобили за Софийското офицерско събрание, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка трета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на земеделието и държавните имоти за 1943 бюджетна година в размер на 45.000.000 лв.

Моля г-н докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„ЗАКОН

за извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на земеделието и държавните имоти за 1943 бюджетна година в размер на 45.000.000 лв.

Чл. 1. Разрешава се извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на земеделието и държавните имоти за 1943 бю-

джетна година, в размер на 45.000.000 лв., за построяване и преустройство на училищни и стопански сгради на допълнителните и опитните допълнителни земеделски училища и за обзавеждането им с необходимата покъщнина и учебни пособия.“

Председател Христо Калфов: Които приемат заглавието и чл. 1 на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„Чл. 2. Разходите по този извънреден бюджетен кредит ще се покрият от постъпленията на заема, сключен от Българската земеделска и кооперативна банка на основание закона за сключване заем от Министерството на земеделието и държавните имоти при Българската земеделска и кооперативна банка в размер на 120.000.000 лв. за построяване и преустройство на училищни и стопански сгради на допълнителните и опитните допълнителни земеделски училища и обзавеждането им с необходимата покъщнина и учебни пособия, обнародван в „Държавен вестник“, брой 82, от 13 април 1943 г.“

Председател Христо Калфов: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът е окончателно приет.

Минаваме на точка четвърта от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за Военно-морското и Негово Величество училище, обнародван в „Държавен вестник“, брой 83, от 20 април 1942 г.

Моля г-н докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„ЗАКОН

за изменение и допълнение на закона за Военно-морското и Негово Величество училище, обнародван в „Държавен вестник“, брой 83, от 20 април 1942 г.

Чл. 1. В чл. 7, буква „в“, думите „и две години техническа практика съответно в поделенията на Морските на Негово Величество войски, Дирекцията на водните съобщения и корабите на Българското търговско корабоплаване“ се изменят така: „и три години специална-морско-техническа подготовка във Военно-морското на Негово Величество училище, поделенията на Морските на Негово Величество войски, Дирекцията на водните съобщения и корабите на Българското търговско корабоплаване“.

Председател Христо Калфов: Които приемат заглавието и чл. 1 на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„Чл. 2. В чл. 8, буква „в“, алинея втора, думите „петгодишен курс на училището — полувисше техническо образование“ се изменят така: „шестгодишен курс на училището — висше специално морско-техническо образование.“

Председател Христо Калфов: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът е окончателно приет.

Минаваме на точка пета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за полицията на крайбрежията и пристанищата.

Които г-да народни представители приемат да бъдат прочетени само мотивите, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да прочете само мотивите към законопроекта.

Докладчик д-р Георги Рафаилов: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за полицията на крайбрежията и пристанищата

Г-да народни представители! Законът за полицията на крайбрежията и пристанищата, утвърден с указ № 15, от 28 декември 1898 г., и обнародван в „Държавен вестник“, бр. № 11, от 16 януари 1899 г., който продължава да е в сила, без да са му правени каквито и да било изменения или допълнения, е вече твърде остарял и непригоден в сегашния си вид за днешните нужди при експлоатацията на пристанищата.

Поради горната причина, наложи се да се изработи нов закон, който да се съгласува с новото организационно разчетие на Дирекция водни съобщения, с новата терминология и възприетите вече у нас морски изрази, както и със сегашните нужди на корабоплаването.

С новия закон се урежда и въпросът за размера на налаганите глоби, които в стария закон са предвидени в размери при тогавашните условия, неотговарящи на днешните условия.

Ето защо моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате тук приложения законопроект за полицията на крайбрежията и пристанищата.

Гр. София, декември 1943 г.

Министър на железниците, пощите и телеграфите: Инж. Хр. Петров.“

(ЗАКОНОПРОЕКТ за полицията на крайбрежията и пристанищата)

Глава I Организация

Чл. 1. Полицейската служба по сухо и на вода по българските морски и речни крайбрежия и в пристанищата се изпълнява от органите на пристанищните управления.

Чл. 2. Пристанищните управления се делят на степени според значението на пристанището, където те имат седалището си.

Степента на пристанищата, както и границите на районите им се определят от министъра на железниците, пощите и телеграфите.

Чл. 3. Пристанищните управления се управляват от началници на пристанища. За такива се назначават морски лица, които отговарят на образователния и служебен ценз, предвиден в закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители.

Личният състав на пристанищните управления се определя с бюджета на Дирекцията на водните съобщения.

Чл. 4. Първостепенните пристанищни управления имат в свое подчинение всички пристанища от по-долна степен, както и полицейската служба в района им (чл. 1).

Чл. 5. Пристанищните управления се намират под ведомството на министъра на железниците, пощите и телеграфите — Дирекция на водните съобщения. Там са подчинени всички други власти в района на пристанището по отношение спазване на установения от пристанищните управления ред по сухо и на вода.

Чл. 6. При някои от пристанищните управления се учредяват карантинни управления, начело на които стои карантинен лекар — лице с предвидения в закона за народното здраве и в закона за длъжностите, цензовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители ценз.

В санитарно отношение лекарят е подчинен на Дирекцията на народното здраве, а по отношение спазване на установения от пристанищните управления ред на сухо и на вода — на последното.

Органите на митниците и други фискални органи действуват в района на пристанищата съгласно специалните фискални закони.

Глава II Задължения

Чл. 7. Властта на пристанищните управления се разпростира освен върху пристанищата и басейните, но и по всички български морски и дунавски крайбрежия, включително островните брегове, плажове, рейдите, каналите, свързаните с тях езера и т. н.

Чл. 8. Границите на морските и дунавски крайбрежия се обявяват с указ и не могат да отстоят на повече от 100 м. от плажа или водната линия, която за Дунава се определя при средни води. Когато на разстояние по-малко от 100 м. от плажа или водната линия има възвишение, границата минава по хребета на това възвишение.

Населените места по крайбрежията се изключват от горните разпоредби. В този случай граничната линия съвпада с чертите на населеното място към брега.

Плаж, по смисъла на този закон, е всяка песъчлива местност край морските и речни брегове.

Плажовете, разположени край селища, обявени за летовища, се използват безвъзмездно от съответните общини за летовищни нужди, по планове, одобрени от Дирекцията на водните съобщения.

Органите на казаната дирекция са длъжни да упражняват надзор над летовищните плажове относно прилагането на одобрените планове, както и относно всичко, което засяга запазване сигурността на живота на къпещите се или на плаващите с лодки, водове-лесипеди и други подобни.

Застроявания по морските и речни брегове за използване на плажове и за други цели стават с предварително разрешение на Министерството на железниците, пощите и телеграфите — Дирекция на водните съобщения.

Чл. 9. Пристанищните управления направляват, съгласно установения ред:

- а) влизането и излизането на корабите и хвърлянето на котва в пристанищата и басейните;
- б) заставането и завъртането на корабите по кейовете и пристанищата, както и службата на лодкарите и работниците;
- в) слизането и качването на пътниците;
- г) товаренето, разтоварването и складирването на стоките;
- д) всичко, което се отнася до реда, чистотата, запазването и поддържането на всички държавни имущества.

Те следят и за спазването на правилника за реда при пътуване по море и натоварването на корабите до допустимата граница, като не допускат претоварване.

В изпълнение на тези си задължения пристанищните управления издават необходимите заповеди и наредби, неизпълнението на които влече след себе си и наказанието, определени в гл. IV на този закон.

Чл. 10. Всеки кораб, когато влиза, излиза или прави маневри в пристанището, е длъжен да вдига народното си знаме, а корабоначалникът или заместникът му — да бъде на командния пост. Корабите са длъжни също да вдигнат знамената си в неделни дни и да се разкрояват в официални празници и винаги, когато бъдат поканени за това от пристанищната власт.

Корабите под българско знаме са длъжни да носят и вдигат знамена по форма и начин, указани в нарочния за това правилник.

З а б е л е ж к а. Под думата кораб, по смисъла на този закон, се разбира всеки плаващ съд, който извършва търговска, риболовна или специална служба, независимо от вместимостта, материала, от който е направен, и вида на двигателя му.

Чл. 11. Търговските кораби, които носят всякакви взривни или лесно запалителни вещества, са длъжни да вдигат установения международен сигнал при влизането и престояването си в пристанището.

Чл. 12. Всеки кораб, при влизането си в пристанището, за да може да се сношава с лица на сушата или с кораби, е длъжен предварително да получи от карантинното управление разрешение за свободна практика; до получаването на тази практика той е длъжен да носи установения международен сигнал.

Чл. 13. Всеки капитан на кораб, след получаване свободна практика, подава веднага на пристанищното управление, сам или чрез своя параходен агент, писмена декларация, в която означава името на кораба, на капитана, на арматора и на параходния агент, както и местопроизхождението, вместимостта, пътуването, вида на пътуването и местоназначението на кораба, естеството на обема на товара и броя на екипажа и пътниците.

Същата декларация се прави и при излизането на кораби от пристанището.

Въз основа на тия декларации пристанищното управление, след регистрирането му, издава за всеки кораб при влизането му позволително за заставане, а при излизането му — позволително за отплаване.

Чл. 14. Всеки влязъл в пристанището кораб е длъжен да хвърли котва или да застане по кея точно на мястото, което му определя пристанищното управление.

Чл. 15. Всеки кораб е длъжен да допуска да се привързват към него други кораби, както и да разпуска вързалата си за улеснение движението на други кораби или раз местването на разните уреди, вдигатели, механизми и др., които се употребяват по кейовете и басейните на товарене и разтоварване на стоките.

Чл. 16. Всеки застанал и завързан на кея кораб е длъжен, по разпореждане на пристанищното управление, да допуска корабите, застанали до него, да товарят и разтоварват през него.

Чл. 17. В случай на нужда, както и когато корабът не изпълнява заповедите на пристанищното управление, последното има право да го привързва и развързва, да усилва вързалата или веригите му и въобще да извършва всички потребни маневри с него, а в случай на крайна необходимост може, след двукратна устна заповед за отвързване или разпускане, да среже вързалата му.

В последния случай отговорността за причинените от срязването на въжетата щети на развързаните или околостоящите кораби, както и на пристанищните съоръжения, плаващи съдове, сгради и други, се поема изцяло от кораба, който не се е подчинил на заповедта на пристанищната власт; последната не носи никаква отговорност.

Чл. 18. Всеки кораб, макар и да е хвърлил котва в пристанището или да е завързан на кея, е длъжен да промени мястото си, когато пристанищното управление му заповяда устно или писмено за това, без да има право на каквото и да е обезщетение.

Чл. 19. Корабите, освен тези, които домуват, не могат да престоят повече от 32 дена в басейна на пристанището. За повече от това време те заплащат нарочна корабна такса, независимо от редовната такава.

Макар горните такси да са заплатени, пристанищното управление има винаги право да отвежда за хвърляне котва в някое място извън пристанището всеки нестъкмен за пътуване кораб, за сметка на собственика, арматора, корабоначалника или параходния агент на кораба.

При повторното престояване повече от 32 дена, извършено от същия кораб, последният може да бъде заставен да напусне пристанището, като му се забрани да посещава българските пристанища за срок от 2 месеца до 2 години.

Чл. 20. Без писмено позволение от пристанищното управление не могат да се вкарват в пристанището плаващи съдове, които не приемат пътуване и не притежават списък на екипажа. Това позволение се дава временно, облага се със специални такси и винаги може да се отмени.

Чл. 21. Корабите, застанали на кея, за да товарят и разтоварят стоките, са длъжни да спазват установените в специалните за този правилник и наредби срокове. Пристанищното управление може в изключителни случаи да разреши и по-продължително престояване на кея, но срещу заплащане на нарочни за това такси, които не могат да бъдат по-малки от удвоените обикновени.

Чл. 22. Прехвърлянето на товар от един кораб на друг или на товарни лодки, мачуни и пр. става в местата, определени за такава цел, а не при кейовете; изключение може да се допусне от пристанищното управление само когато кейовете са свободни, и то при условие, че такива кораби ще се отстраняват веднага, макар и да не са довършили операциите си, щом заетите от тях места се определят за други, освен ако заплатят такса двойна на она, която би заплатил другият кораб.

Чл. 23. В случай на пожар в кораб в пристанището или в съседни на пристанището градски квартали всеки корабоначалник е длъжен да държи екипажа си готов за даване помощ, щом му се поиска от пристанищното управление.

При подпалване на някой кораб корабоначалникът или пазащт му, а в случай че те пропуснат, то служащите от близките кораби трябва да уведомяват за това веднага пристанищното управление.

Потушаването на пожара се ръководи от пристанищното управление, което има право да повика на помощ в такива случаи пристанищните работници и моряци от корабите и лодките, а така също и противопожарната пристанищна защита.

Чл. 24. Ако кораб или плаващ съд потъне в пристанище, плавателен канал или рейд, притежателят му е длъжен да го извади и да изчисти на свои разходи дъното в даден нему от пристанищното управление срок.

В противен случай работата се извършва от пристанищното управление и разноските, ако не се изплатят от собственика или арматора, или корабоначалника, или параходния агент се покриват от продажбата на кораба и товара му.

Чл. 25. Собственикът или арматорът, или корабоначалникът, или параходния агент е отговорен за повредите, причинени на пристанищните съоръжения от кораба му.

За повреди, причинени на пристанищните съоръжения от складирането, прехвърлянето, размятането и пренасянето на стоките или от някоя друга операция, която се върши по кейовете, насипните равнища, хангарите и другаде в района на пристанището, са отговорни стопаните, получателите или изпращачите на стоките, а също и лицата, които са си послужили с разните уреди, двигатели, механизми и други за прехвърлянето и с превозни средства за пренасянето на тия стоки. Повредите се поправят за сметка на горните лица, независимо от наказателното преследване по този или други закон.

Чл. 26. Корабоначалниците, на които корабите престояват в района на пристанището, са длъжни да бъдат за поведението на моряците си и да следят, кога последните се намират на сушата, да не причиняват безпорядъци или да се отдават на невъздържаност.

Чл. 27. Пристанищното управление е длъжно да оказва съдействие, когато му се поиска от корабоначалниците за възстановяване реда на корабите им.

Глава III Забрани

Чл. 28. Забранено е ваденето на пясък, чакъл, камъни, пръст и други от крайбрежията, плажовите и другаде из пристанищните райони, освен ако за това има издадено писмено разрешение от органите на Дирекцията на водните съобщения, срещу заплащане на установените такси.

Чл. 29. Забранено е да се строят каквито и да било постройки и посаждат по бреговете, плажовите и другаде в района на пристанищната, без предварително разрешение от органите на Дирекцията на водните съобщения.

Започнатите без разрешение постройки се спират, а свършените, по усмотрение на гореспоменатите органи, се премахват по административен ред за сметка на притежателите им, независимо от наказателното преследване и в двата случая за самото нарушение.

Чл. 30. Забранено е на корабите да излизат из пристанището без позволение за отплаване.

Чл. 31. Забранено е на находящите се в пристанището кораби и всякакви други плаващи съдове, с изключение на влекачите и лодките на пилотите (корабовадачи), да застават до влезите в пристанището кораби, преди последните да са получили свободна практика.

Чл. 32. Забранено е на корабите, освен в случай на непреодолима сила, да хвърлят котва в плавателните проходи на пристанищата.

Чл. 33. Забранено е на установените в пристанището кораби, освен в случаите на непреодолима сила, да променят местата си без разрешение на пристанищното управление.

Чл. 34. Забранено е на чужди за кораба лица да развързват или разпушат възелата му без заповед на пристанищното управление.

Чл. 35. Забранено е на корабите да влизат в пристанището с непълнени огнестрелни оръдия.

Чл. 36. Забранено е на търговските кораби, които товарят или донесат в пристанищата всякакви взривни или леснозапалителни вещества, да се доближават до кейовете или другите кораби, както и да се установяват другаде, освен в места, които им определи пристанищното управление, а тъй също и да разтоварват, преди да вземат предпазителните мерки, посочени в правилник, издаден съгласно чл. 81 от този закон.

Чл. 37. Забранено е на корабите да стоят по кейовете без да товарят или разтоварват.

Чл. 38. Забранено е на установените в пристанището кораби да остават без пълнолетен пазач.

Чл. 39. Забранено е да се хвърлят пръст, камъни, отпадъци, сгурия и други материали в пристанищата, рейдите, плавателните канали и входовете им, както и в местата вън от тях, определени от пристанищните управления. Премахването на хвърлените в забранените места материали става за сметка на виновните.

Чл. 40. Когато работата в находящите се по бреговете на плавателните канали и по кейовете депозитни или индустриални заведения са от такова естество, че не е възможно да се избягнат засипванията на гореспоменатите водни пътища, разноските за редовното им чистене, съгласно указанията на пристанищното управление, са в тежест на притежателите или наемателите.

Чл. 41. Забранено е да се товари, разтоварва и прехвърля каквото и да е вид стока, без корабите да са взели установените от пристанищното управление предпазителни мерки или без да са си набавили предписаните от същото управление предпазителни съоръжения.

Всички паднали в басейна, при товаренето, разтоварването и прехвърлянето им, от или на кораб стоки се изваждат от пристанищното управление служебно за сметка на кораба, освен ако получателите на стоките или товарачите, или други заинтересувани пожелаат сами да ги извадят.

Чл. 42. Забранено е да се строят, изтеглят на сухо, поправят или разрушават кораби и всякакви други плаващи съдове другаде, освен в определените за тази цел места, и то с позволение от пристанищното управление, което според случая предписва нужните предпазителни мерки и определя времето и траенето на операцията.

Чл. 43. Никое българско пристанище не може да бъде посетено от кораби, негодни за плаване или неснабдени с предписаните в законите и правилниците сигнални светлини, знамена и други вещи за стъкмяване, целящи безопасността на плаването.

Негодните за плаване кораби се изваждат вън от басейна и се закотвят на места, където няма да пречат на корабоплаването. Целият риск за кораба от това закотвяне се носи от самия него. Ка̀то изключение, и то само в случай на непреодолима сила, пристанищното управление може да разреши временно на подобни кораби да се закотвят в басейните. За случая се издава писмено разрешение, в което се означава допустимото времетраене на закотвянето.

Чл. 44. Забранено е да се заемат без разрешение на пристанищното управление, безразлично за каква цел, места в района на пристанищата.

Само пристанищното управление може да дава под наем местата в района на пристанището, и то, за установени срокове и срещу определени такси.

Чл. 45. Забранено е да се стреля с огнестрелни оръжия и да се палят взривни вещества по корабите и на сушата в района на пристанищата, басейните и каналите без специално разрешение от пристанищното управление.

Чл. 46. Забранено е да се оставят на свобода кучета, маймуни и други животни по корабите, застанали на кейовете.

Така също забранено е да се оставят на свобода каквито и да било животни в района на пристанището.

Чл. 47. Забранено е къпането в пристанищата другаде, освен в определените за тази цел места от пристанищното управление.

Чл. 48. Забранено е ловенето на риба в пристанищата, басейните и каналите, без предварително разрешение от пристанищното управление.

Чл. 49. Забранено е да се палят по бреговете огньовете, които биха могли да въведат корабоплавателите в заблуждение.

Чл. 50. Забранено е по кейовете да се пали огън и да се уютрбяват светила, незапалени в фенери.

Чл. 51. Забранено е да се палят огън и светила по корабите, освен доколкото е потребно за нуждите на екипажа на лътниците или за службата на машините. В тези случаи огънят да бъде добре затворен в металическа или зазидана пещ, а светилата — в фенери.

Чл. 52. Забранено е да се пали огън в нестъкмени корби и върху ония, които нямат повече от един пазач.

Чл. 53. Забранено е без позволение от пристанищното управление да се топли смола и катран по корабите, да се нагряват някои техни части, с цел да се засмоляват, да се обгарят подводните им части, както и да се изстребват в тях червеи и мишки чрез опушване.

Чл. 54. Забранено е да се топли смола или катран в района на пристанището другаде, освен в означените от пристанищното управление места.

Чл. 55. Забранено е пушенето на тютюн и служенето с огън, светила и кибрит в корабите и преносните мауни, натозарени с запалителни вещества, както и по кейовете през време на товаренето и разтоварването на такива вещества.

Чл. 56. Забранено е да се оставят по кейовете вмирисани стоки. Те трябва веднага да се вдигнат, иначе това се извършва от пристанищното управление за сметка на тия, които са ги оставили или са заповядали да ги оставят.

Чл. 57. Забранено е да се размястват, повреждат, развалят, разрушават, или унищожават разните съоръжения и предмети, които служат за обезпечение и улеснение на плаването, за товарене и разтоварване на стоката или за украшение.

Повредите се заплащат в пълната им стойност от причинителите.

Чл. 58. Забранено е на корабоначалниците да дават прибежище в корабите си на лица, които се преследват от властта.

Чл. 59. Забранено е на корабоначалниците да вземат в корабите си външни лица за моряци и служители без позволение от пристанищното управление.

Чл. 60. Забранено е на корабоначалниците да позволяват на членовете от екипажите си да излизат на суша без разрешение на пристанищното управление.

Чл. 61. Забранено е на корабите да влизат в пристанищата с пълен ход. Те са длъжни да намаляват хода си до минимум.

Чл. 62. Забранено е на корабоначалниците, параходните агенти и на които и да било други лица да извършват товаренето и разтоварването на стоките на или от корабите по друг, различен от установения от пристанищното управление ред. Също така забранено е на корабоначалниците или параходните агенти да събират каквито и да било такси, възнаграждения или подобни, под каквито и да било наименования или форми, освен ония, които пристанищната власт би определила за покриване на някои извънредни, не включващи се в навлата разноски, по разтоварване и складиране стоките на брега.

Чл. 63. Забранено е на корабите да влизат в пристанищните басейни и плавателните канали без държавен присъщищен корабоводач (пилот).

Глава IV Наказания

Чл. 64. Нарушителите на членове 28, 37, 46, 48, 56 и 60 на този закон се наказват с глоба от 300 до 5000 лв.

Чл. 65. Нарушителите на членове 9, алинея трета, 10, 13, 23, 30, 42, 44, 45, 50, 51, 52, 53, 54, 59 и 63 на този закон се наказват с глоба от 500 до 5000 лв.

Чл. 66. Нарушителите на членове 14, 15, 16, 17, 18, 32, 33, 34, 39 и 61 на този закон се наказват с глоба от 1000 до 10.000 лв.

Чл. 67. Нарушителите на членове 11, 20, 29, 35, 36, 38, 41, 43, 49, и 57 на този закон се наказват с глоба от 3.000 лв. до 30.000 лв.

Чл. 68. С глоба от 5.000 лв. до 50.000 лв. се наказват нарушителите на чл. 12, 31, 55 и 62 от този закон.

При повторното нарушение на чл. 62, освен глобата, се налага и наказанието — отнемане правото на провинените параходни агенти да представляват пред пристанищната и митническата власти кой и да е кораб за срок от 1 месец до 1 година.

Чл. 69. За всички нарушения на този закон, за които не са предвидени отделни наказания, нарушителите се наказват с глоба от 300 до 3000 лв.

При повторни нарушения на другите текстове на закона глобите могат да бъдат увеличени до тройните на предвидените размери и нарушителите могат да бъдат отстранени от пристанището за срок до 30 дни.

Чл. 70. Нарушителите на реда и общественото спокойствие, пияните и всички лица, извършили нарушения или престъпления в района на пристанището при нужда се задържат, по нареждане на началника на пристанището, от пристанищната полиция в специален пристанищен предварителен арест.

Пристанищната полиция, когато действа в района на пристанищата, независимо от функциите и по този и други специални закони, има и всичките права на административната полиция, включително и правото да налага глоби.

Чл. 71. Глобите се налагат независимо от обезщетенията, които нарушителите са длъжни да платят за причинените от тях вреди и загуби.

Глава V Процесуални разпоредения

Чл. 72. Всяко нарушение на настоящия закон се констатира чрез акт, съставен веднага след откриването на нарушението от органите на пристанищното управление.

Актът трябва да съдържа:

- а) дата и мястото на съставянето му;
- б) име, презиме и длъжност на съставителя;
- в) име, презиме, народност и поданство на нарушителя и адрес;
- г) в какво се състои нарушението и по кои членове от закона се наказва.

Актът трябва да бъде подписан от съставителя и приподписан от двама присъстващи свидетели, ако има такива. Нарушителят се поканва да подпише акта и ако желае да даде своите обяснения. Отказът на нарушителя да подпише се отбелязва в акта.

Чл. 73. Актовете, съставени по начина, указан по-горе, имат пълна доказателствена стойност до доказване на противното.

Чл. 74. Наказанията на нарушенията по този закон се налагат от началника на пристанището с мотивирано наказателно постановление.

Чл. 75. Наказателните постановления, с които се налага глоба до 1000 лв., не подлежат на никакво обжалване. Във всички други случаи наказателните постановления се обжалват по реда на книга 6, глава V, от закона за наказателното съдопроизводство.

Чл. 76. Веднага след издаване на постановлението, глобата се обезпечава с паричен залог или имотно поръчителство и не се позволява на кораба, от който се иска глоба, да отплува от пристанището преди да я обезпечи. Изключение се прави само на корабите, принадлежащи на арматори, които имат постоянни, заверени пред областния съд търговски представители на мястото и ако последните се задължат писмено, че ще отговарят вместо тях.

Чл. 77. По същия начин се присъждат и обезпечават обезщетенията, които нарушителите са длъжни да платят за причинени вреди и загуби.

Глава VI Общи наредби

Чл. 78. Всички търговски кораби под българско и чуждестранно знаме, които се спират в българските пристанища, и всички стоки, които се разтоварват в последните, заплащат пристанищни такси според тарифата, издадена от Дирекцията на водните съобщения и одобрена от министъра на железниците, пощите и телеграфите.

Чл. 79. Нарушителите, корабначалници, арматори и притежателите на корабите, параходните агенти и представителите, посочени в чл. 76, отговарят солидарно за всички глоби и обезщетения, наложени по този закон.

Те отговарят солидарно и спрямо частните лица за причинените им от нарушенията щети.

Чл. 80. Събраните глоби за нарушения по настоящия закон и обезщетенията за причинени вреди и загуби на държавни съоръжения началникът на пристанището внася в Българска народна банка по съответния параграф на приходния бюджет на Министерството на железниците, пощите и телеграфите — Дирекция на водните съобщения.

Чл. 81. По прилагане на този закон министърът на железниците, пощите и телеграфите може да издава правилници.

Чл. 82. Настоящият закон отменява закона за полицията на крайбрежията и пристанищата, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 11, от 16 януари 1899 г., с всичките му изменения и допълнения.

Председател Христо Калфов: Има думата народният представител г-н Минчо Ковачев.

Минчо Ковачев: (От трибуната) Г-да народни представители! Законът за полицията на крайбрежията и пристанищата е доста остарял и действително трябваше да бъде коригиран.

Искам да обърна вниманието ви само на два члена от законопроекта. Единият е чл. 9, буква „г“, където се говори за товаренето, разтоварването и складирането на стоките.

У нас обикновено пристанищата и митниците са съседни и в повечето случаи разтоварването се извършва от хамали на самото пристанище, което трябва да предаде стоката на митническите власти. В тази работа има доста комични случаи. Един наблюдател

не би могъл да остане спокоен, като види начина, по който става разтоварването на стоката, или като види — ще си послужи с един израз, казан вчера тук — междуведомствения егонизъм. Работниците от пристанището приемат стоките от шлепа и ги пренасят на гръб до определената демаркационна линия, от която нататък те не могат да минават. Там чакат хамали на митницата, те приемат стоките на гръба си и ги преразтоварят на 4-5 м. По тази причина се плащат две такси. При това двойно разтоварване често пъти се повреждат стоките, тъй като едната група хамали, пристанищните, носейки стоките, ще трябва да ги предаде на другата група хамали, митническите, но последните може да не са дошли в момента да ги приемат и пристанищните хамали ги хвърлят от гръба си. Това е най-обикновено явление и за премахването му са полагани големи грижи, но напразно. От години съществува спор от кого трябва да бъдат командувани работниците на пристанището и хамалите на митниците, дали от пристанищната или от митническата власт. Митническата власт казва: ние не можем да допуснем чужди работници да влизат в нашите магазини. А магазините на митницата отстоят на 5-10 или 15 м. от демаркационната линия на пристанището. Около този въпрос се водят няколко години спорове и до днес още не е разрешен.

Тъй както е редакцията на чл. 9, буква г, от законопроекта, струва ми се, че се затвърдява сегашното положение и изглежда за уреждането на въпроса като че ли няма. Какви са обаче последиците от тази аномалия? Колкото и тази аномалия да изглежда една дреболия, тя съвсем не е дреболия, а е голям, крупен въпрос, който трябва да бъде уреден, защото, както ви казах, често пъти се повреждат стоките и се причиняват много големи щети. Освен това вършат се често пъти кражби и не може да се установи дали виновният е от групата на пристанищните работници или е от групата на митническите хамали. Най-после поскъпват и стоките, тъй като работата се върши от двойно число хора и се плаща и на едните, и на другите.

Аз не бих правил въпрос, ако се касаеше само за стоки, които влизат във вътрешността на страната — нека най-после поскъпнат тези стоки с 1%, поради повечето работници по пристанищата и митниците, разликата в повече ще легне върху българския консуматор — но заскъпва транзитът, който е най-чувствителната стока. Транзитът винаги търси най-евтиния път, търси мястото, където най-добре се обслужва, и в никой случай не би предпочел такова място, където се манипулира по начина, по който ви казах, че се манипулира у нас. В интереса на привличането през нашите пристанища на транзита, който може да ни донесе много приходи, който е свързан и с приходите на българските държавни железници, който е свързан и с традицията и името на нашата страна, който е свързан до голяма степен и с нашата търговия и поминък, тази аномалия, която сега съществува у нас, трябва да се избегне.

Мене ми се струва, че грешката е там, че законопроектът в големата си част е копиран от чуждестранни закони и правилници за пристанищата, като Хамбургското пристанище или друго голямо европейско пристанище, където става разтоварването на стоките от парахода на пристанището и след това се пренасят до митницата, защото там митницата отстои на голямо разстояние от пристанището.

Вторият член, върху който аз искам да обърна вниманието ви, това е чл. 78, който гласи: „Всички търговски кораби под българско и чуждестранно знаме, които се спират в българските пристанища, и всички стоки, които се разтоварват в последните, заплащат пристанищни такси според тарифата, издадена от Дирекцията на водните съобщения и т. н.“

Г-да народни представители! Безспорно пристанищата са не само за обслужване на търговията, но и за печалба. У нас обаче доскоро беше усвоено разбирането, пристанищата да служат не за улеснение на търговията, а по-скоро за печалба. Затова преди няколко години таксите, които се събираха по нашите дунавски пристанища за спирането на параходите, бяха неколнократно по-големи от таксите, които се събираха по румънските дунавски пристанища. Вследствие на това неприятно явление беше да гледаме чуждите параходи да стоварват пътници на нашите пристанища, да вземат други пътници и след няколко минути да отбягват на оторешния бряг и там да пренощуват, защото таксите там бяха неколнократно по-евтини от нашите. По тази причина ние губехме таксите от обслужващи нашите пристанища параходи, плуващи под чуждестранни флагове. Това явление доскоро го имаше у нас.

Мене ми се струва, че ако не се обърне сериозно внимание на този въпрос, ако не се изхожда от мисълта, че пристанищата не са създадени само за приходи, и то книжни, бюджетни, а са създадени да обслужват страната, и че приходите, които получаваме от тях, биха били в много по-голям размер, ако таксите са по-ниски, ние пак ще принуждаваме чуждестранните параходи да акостират и да прекарват свободното си време на отсрещния бряг на Дунава. Мене ми се струва, че от тези такси се получават доста много приходи, независимо от другите области, които имаме от чуждестранните параходи, една от които е, че снабдяваме с наши продукти всеки параход, който е спрял на българско пристанище. Ако сега времето са такива, че не даваме продукти на чуждите параходи, в миналото имаше случаи, когато сме ги гонили с лодки на отсрещния бряг, за да им носим продукти. Законът не се създава за сегашната конюнктура, а и за след войната, когато конюнктурата ще бъде друга. Мене ми се струва, че и на това обстоятелство трябва да бъде обърнато особено голямо внимание.

Председател Христо Калфов: Които приемат на първо четене законопроекта за полицията на крайбрежията и пристанищата, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка шеста от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за допълнение на закона за народното здраве с нови членове 134а и 197а и за изменение на чл. 193 и забележката към чл. 201.

Които г-да народни представители приемат да бъдат прочетени само мотивите, към законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Моля г-н докладчика да прочете мотивите към законопроекта.

Докладчик Димитър Сараджов: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за допълнение на закона за народното здраве с нови членове 134а и 197а и за изменение на чл. 193 и забележката към чл. 201

Г-да народни представители! 1. Законът предвижда в чл. 134 инвалидна пенсия за санитарни лица, които починали или останали негодни за работа при изпълнение на служебните си задължения в борба с най-опасните заразни болести.

Обаче законът не предвижда никакво обезщетение за санитарните лица, които се заразяват и боледуват при изпълнение на служебната си в борба с тези най-опасни, а и с някои други, все пак опасни заразни болести. Справедливо е, а и в интерес на службата е, за да се създаде по-голям потик за работа, тази празнина да бъде запълнена с един нов текст на закона.

2. Някои спорни тълкувания на чл. 193 от същия закон понякога довеждат до обжалване пред Върховния административен съд от заинтересуваните лекари, притежатели на частни болници, когато се наложи принудително закриване на нередовна частна болница. За да се избегне това, налага се една добавка към текста на този член.

3. Необходимо е също с един нов член 197а в този закон да се определя редът, по който да става признаването на лечебните свойства на минералните извори, бани, климатични и приморски места.

В това отношение законът има празнота, която създава понякога значителни затруднения.

4. Списанието „Известие на Главната дирекция на народното здраве“ е предназначено да прави достояние и на частно практикуващите санитарни лица онези официални разпоредби, които ги засягат. Така те не могат да се оправдават с непознаването им. Обаче, бидейки това запознаване едно задължение за санитарните лица, справедливо е да бъдат те освободени от заплащане абонамента на списанието. Ето защо се предлага едно допълнение в този смисъл на забележката към чл. 201 от закона за народното здраве.

По предложените мотиви, моля, г-да народни представители, да разгледате и да гласувате предлагания проект за изменение и допълнение на някои членове от закона за народното здраве.

Гр. София, 30 ноември 1943 г.

Министър на вътрешните работи и народното здраве: Д. Христов“

(ЗАКОНОПРОЕКТ

за допълнение на закона за народното здраве с нови членове 134а и 197а и за изменение на чл. 193 и забележката към чл. 201

§ 1. След чл. 134 се добавя нов член 134а с текст:

„Чл. 134а. Длъжностно лице, заето в борбата с чума, холера, петнист тиф, едра шарка, коремен тиф, паратиф, дизентерия, дифтерия, епидемичен менингит, епидемичен енцефалит, детски паралич, проказа, синя пъпка, сип, малтийска треска или тетанус, ако по повод и при изпълнение на тази си служба се зарази и проболедува от някоя от тези болести, получава от държавата еднократно парично обезщетение, равно на тримесечната му (основна) заплата.“

§ 2. Предходното на чл. 192 подзаглавие „Лечебни бани и места“ се заличава.

§ 3. В края на чл. 193 точката се заменява с запетая и се добавя нов текст: „ако той намери, че някои от условията, при които частната болница или лечебницата е зрешена, не се спазва, или ако намери, че според начина на извършване службата в частната болница или лечебница тя не представлява достатъчна гаранция за правилното лекуване и обслужване на болните.“

§ 4. Пред чл. 197 се вмъква заглавие: „Минерални бани и води, лечебни и почивни места“.

§ 5. След чл. 197 се добавя нов член 197а с текст:

„Чл. 197а. Лечебните свойства на минералните извори и бани, както и на климатичните и приморските места, се установяват от Висшия медицински съвет въз основа на докладите за специални проучвания, извършени от вещи лица.“

Главният директор на народното здраве назначава комисията или вещите лица за тези проучвания.“

§ 6. Забележката към чл. 201 се изменя така:

„Всички лекари, аптекари, зъболекари и дрогисти в страната на държавна и общинска служба и на частна практика се задължават да получават редовно официалните известия на Главната дирекция на народното здраве, като предплащат редовно абонамента на списанието.“

Председател Христо Калфов: Които г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за допълнение на закона за народното здраве с нови членове 134а и 197а и за изменение на чл. 193 и забележката към чл. 201, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка седма от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за облекчение материалното положение на държавните, общински и други служители в царството.

Които г-да народни представители приемат да бъдат прочетени само мотивите на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н докладчика да прочете мотивите към законопроекта.

Докладчик Димитър Сараджов: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на закона за облекчение материалното положение на държавните, общински и други служители в царството

Г-да народни представители! С закона за облекчение материалното положение на държавните, общински и други служители в царството се предвидиха редица привилегии специално за служителите в Беломорието: увеличени заплати, зачитане на двойно прослужено време и др. т. Този режим беше впоследствие разпрострян и за част от служителите в Моравско и в Македония с 27. постановление на Министерския съвет, от 18 май 1943 г., протокол № 72, и 41. постановление на Министерския съвет, от 23 юли 1943 г., протокол № 106, издадени на основание чл. 1, т. 16, от закона за бързо уреждане на неотложни въпроси в освободените през 1941 г. земи.

Трябва да се признае, че и в останалата част на Македония съществуват причини, които налагат този режим да бъде разширен за всички служители в Македония изобщо. Несъмнено, поради пораженията на чуждата власт, които са в процес на възстановяване, животът в Македония е свързан все още с значителни материални затруднения, които тежат на чиновника и за които той би трябвало да бъде подпомогнат с една добавка към заплатата му, както това е направено в Беломорието.

Ето защо, г-да народни представители, моля да приемете и гласувате законопроекта, който ви предлагам.

Гр. София, декември 1943 г.

Министър-председател, министър на финансите: Д. Божилов“

(ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на закона за облекчение материалното положение на държавните, общински и други служители в царството.

§ 1. Заглавието на поделение II се изменя така: „Облекчения за служителите в освободените през 1941 г. земи“.

§ 2. В алинея първа на чл. 2 думите „Беломорска област“ се заменят с думите „Освободените през 1941 г. земи“, а думите „От 1 юни 1942 г.“ се зачеркват.

След точка „б“ на същата алинея първа се прибавя следната забележка: „Служителите в освободените през 1941 г. земи, които до влизането на тази забележка в сила не са имали облагите на този член, получават тези облаги от 1 януари 1944 г.“

§ 3. В чл. 3 думите „Беломорска област с тях“ се заменят с думите „при тях в освободените през 1941 г. земи“.

§ 4. В чл. 4 думите „Беломорска област“ се заменят с думите „Освободените през 1941 г. земи“.

Алинея втора на същия чл. 4 се изменя така: „Разпоредбите на този член се отнасят: за служителите в Беломорската област — от 6 април 1941 г.; за приравнените към тях служители с постановления на Министерския съвет, издадени до края на 1943 г. — от датата, предвидена в съответното постановление; а за всички останали служители, които до влизането на тази разпоредба в сила не са имали тези облаги — от 1 януари 1944 г. Това важи еднакво за щатните, надничарите и командированите служители.“

§ 5. В чл. 5 думите „Беломорска област“ се заменят с думите „Освободените през 1941 г. земи“, а забележката към същия член се отменява.)

Председател Христо Калфов: Които г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за изменение и допълнение на закона за облекчение материалното положение на държавните, общинските и други служители в царството, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Дневният ред за днешното заседание е изчерпан.

За идното заседание, което ще се състои утре, в 15 часа, председателството, в съгласие с правителството, предлага следния дневен ред:

Одобрене на предложенията:

1. За одобрение 13. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 ноември 1943 г., протоколи № 168, относно отпечатването на 20-левови банкноти.

2. За одобрение 11, и 37, постановления на Министерския съвет, взети в заседанията му от 4 юни и 27 август 1943 г., протокол № 82 и 119 — по Дирекцията на водните съобщения.

Второ четене на законопроектите:

3. За изменение и допълнение отделните бюджети на държавата и на разните фондове на държавата за 1943 бюджетна година.

4. За оставяне в сила на закона за данъка върху военновременните печалби и за приходите от 1944 г.

5. За отпускане народни пенсии на заслужили лица.

6. За изменение и допълнение на закона за уреждане производството, преработката и търговията с червения пипер.

7. За отогъпване даром на Обществото на кавалерите на ордена за храброст и знака му в България държавен имот в София.

8. За разпространение на бързорастящите горско-дървесни видове.

9. За бубарството.

10. За прехвърляне собствеността на стопанството „Миякова махала“ от Българската земеделска и кооперативна банка на Министерството на земеделието и държавните имоти.

11. За отчуждаване от държавата на минни концесии и периметри за нафтошисти.

12. За изменение и допълнение на закона за експлоатация на кариерите.

13. За разрешение на минното стопанско индустриално предприятие при Министерството на търговията, промишлеността и труда да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка в размер на 250.000.000 лв. под гаранция на държавата.

14. За периодичния печат.

15. За учащите се в чужбина.

16. За изменение и допълнение на наредбата-закон за градските и наредбата-закон за селските общини.

17. За изменение и допълнение на членове 134а, 193а и 197а и забележката към чл. 201 от закона за народното здраве.

18. За изменение и допълнение на закона за учредяване на Дирекция за електрификация на Северна България.

19. За полицията на крайбрежията и пристанищата.

20. За изменение и допълнение на закона за облекчение материалното положение на държавните, общинските и други служители в царството.

21. Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за уредба и управление на българските държавни железници и пристанища.

Които г-да народни представители приемат този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварям заседанието.

(Затворено в 17 ч. 30 м.)

Председател: ХРИСТО КАЛФОВ

Секретари: { СТЕФАН БАГРИЛОВ
НИКОЛАЙ СУЛТАНОВ

Началник на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ